

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Katedra/Ústav: Katedra filosofie

Posudek oponenta/oponentky na diplomovou práci

jméno oponenta/tky Mireia Ryšková

Autor/autorka práce: Leo Gallas
 Studijní program/obor: Teologie, Katolická teologie
 Název práce: Ježíšovo vyčištění jeruzalémského Chrámu: historičnost a teologické akcenty v jednotlivých evangeliích
 Vedoucí práce: Jaroslav Brož
 Rozsah práce: 174 812 znaků, 92 s.

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☐	☒	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☒	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐
Zpracování příloh	☒	☐	☐	☐

Celková typografická úprava	☐	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☐	☒	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☒	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☐	☒	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☒	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☒	☐	☐
C. Celkový přínos práce				
Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano		Ne	
Práce je kompilační prací	☒		☐	
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☐		☒	
Práce přináší nové poznatky	☐		☒	
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☐		☒	
Práce má metodologický/teologický přínos	☐		☒	

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Autor Leo Gallas se rozhodl věnovat Ježíšovu zásahu v Chrámu, jež je obsažena jak u synoptiků, tak v Janově evangeliu. Rozhodl se, jak sám píše, jít méně probádanou cestou, totiž zabývat se hypotézou, že jde o dvě události, nikoliv o jednu, jak se má všeobecně za to. Patřím k těm, kdo se domnívají, že jde o jednu událost, již různí evangelisté teologicky pojali různě. V názvu práce autor slibuje, že se bude zabývat historičností a teologickými akcenty v jednotlivých evangeliích. K teologickým akcentům se však dostává jen málo, a to ještě jen u Markova a Janova evangelia, Matoušova a Lukášova verze vypadají z tohoto hlediska v zásadě ze hry, což je škoda. Autor věnuje značnou pozornost reáliím (místy zbytečně podrobně, protože k vlastnímu záměru nic moc nepřinášejí, resp. autor důsledně nespojuje reálie s textem perikop). Z tohoto hlediska se mi jeví předimenzovaná historická část a poddimenzovaná část exegeticko-teologická. Pokud jde o vlastní tezi (2 události) opírá se autor - bez kritického náhledu - prakticky o jedinou práci, a to Allana Chappleho. I námitky, které by tuto tezi vyvracely, a jejich protiargumentaci přebírá ze zmíněného autora, nepracuje tedy v tomto ohledu s další literaturou. Nesouhlasím také s příliš jednostrannou kritikou chrámového kultu. Nepochybně od prorockých dob existovaly kritické hlasy vůči korupci a zneužívání pravomoci, ale zároveň Chrám požíval velké úcty židovstva a byl součástí židovské identity, místem skutečné náboženské úcty. To potvrzují i evangelia.

Perikopě v Markově evangeliu z hlediska teologického věnuje autor půl stránky (s. 55), Mt a Lk dohromady jeden odstavec, v němž se o jejich teologické koncepci nic nedozvídáme. Ve výkladu janovské perikopy věnuje podle mého zbytečnou pozornost otázce biče, jímž Ježíš podle této verze vyhnal dobytek i jeho majitele z Chrámu. Zapomněl ovšem vzít v úvahu, že původně se příběh netradoval ani v řečtině, ani v latině.

Souhlasím s autorem, že Janovo evangelium uchovává některé pozoruhodné historické detaily, jež u synoptiků nenajdeme. To ovšem nevylučuje jejich teologické zpracování. Poněkud svérázně mi však připadá, že autor kritiku velkých komentářů Janova evangelia přebírá z Charleswortha, z čehož je evidentní, že se jimi sám nezabýval.

Za velmi slabou stránku práce považuji vůbec autorovu práci s literaturou, nejen že s ní nepracuje kriticky, ale vybírá si pouze to, co vyhovuje jeho konceptu, do něhož se takřikajíc zamiloval. Navíc přebírá a překládá citace a odkazy na primární zdroje z literatury, i když jsou často k dispozici dokonce v češtině nebo angličtině (němčině). Odkazy na kumránské rukopisy i s podrobnějšími údaji by autor mohl ověřit (event. citovat) z Rukopisy od Mrtvého moře Praha, hebrejsko-česky: Oikumeneh, 2007 (přeložili S.Segert, R. Řehák, Š. Bažantová), odkaz na Nanebevzetí Mojžíšovo (Závět Mojžíšovu) by mohl ověřit a překlad převzít z Soušek, Zdeněk (ed.): Knihy tajemství a moudrosti III. Mimobiblické židovské spisy: pseudepigrafy. Praha: Vyšehrad, 1999; Nanebevzetí Mojžíšovo, přel. a úvod napsal J. Šimandl, odkazy Z. Soušek; s. 136-151, citované místo na s. 146. Kdyby si dal tu práci, tak by se také dočetl i trochu jiné informace o tomto pseudepigrafu včetně překladu.

Z hlediska koncepce a cíle práce mi nejsou jasné rozsáhlé citáty z Písma (stačily by odkazy nebo jen vybrané krátké části) a už vůbec ne, proč je téměř na 3 stranách malým typem přepsán (či překopírován) text z knihy Josepha Flavia O válce židovské (s. 11-13). Podobně mi připadá zbytečně poměrně rozsáhlá kapitola „Teologické chápání Jn 2,15 v průběhu dějin“. Proč se autor když už nevěnoval i ostatním verzím v takovémto přehledu?

Za velmi pozoruhodnou považuji argumentaci ve prospěch verze dvojí události, kde se pracuje s argumentem, že Janovo evangelium uvádí jiný příběh než synoptici na začátku Ježíšovy činnosti, protože dovolení obchodovat s dobytkem v chrámovém prostoru se datuje až od jara r. 30 (velekněze Kaifáše). Aniž to autor zmiňuje, musí pracovat s datem Ježíšovy smrti v r. 33, což je možné, ale zdaleka ne jisté. Pouze Jan zmiňuje, že Ježíš vyhnal dobytek, zatímco synoptici mluví pouze o holubicích. Z toho by logicky plynulo, že se tak muselo stát před Kaifášovou změnou, tedy že synoptici uvádějí verzi předcházející té janovské. Ale ta janovská má stát na začátku jeho činnosti a synoptici ji kladou na závěr. Dalším slabým místem v argumentaci je podle mne i představa, že událost líčená autorem Janova evangelia, by prošla bez povšimnutí – s vyhnáním hovězího dobytka by to musela být vsutku nápadná akce. Opravdu si neumím - historicky uvažováno - představit, že by chrámová policie a římská posádka, bedlivě sledující dění v chrámovém prostoru, nechaly 2x proběhnout stejnou akci, že by si nevšimly vyhánění dobytka, což by muselo vyvolat poměrně velký rozruch. To akce líčená synoptiky je mnohem „mírumilovnější“.

Rozpory mezi synoptiky a Janovým evangeliem lze konstatovat i u jiných v zásadě shodných perikop, takže je třeba se věnovat teologii těchto spisů. Po pravdě řečeno, kdyby autor věnoval pozornost už rozdílům mezi synoptiky, musel by si uvědomit, že teologické přepracování historické události je přítomné ve všech verzích a že rekonstruovat historický průběh je komplikované. Jsem přesvědčená, že autoři evangelií měli dobré teologické důvody

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

zpracovat historickou událost podle svého a že přemístění perikopy na začátek Janova evangelia se nevymyká jeho teologickému konceptu.

Skutečný teologický rozbor autor bohužel nepodal.

Z formálního hlediska je práce docela standardní – z toho se vymykají některá nedopatření: občas interpunkce, chybné psaní velkých písmen u adjektiv odvozených od vlastních jmen; nesmyslné číslování poznámek, kde se k jednomu výroku uvádějí 2-3 poznámky (stačí přece jedna s různými odkazy), chyby v příčestí (např. s. 42 a 52), v bibliografické citaci uvádění názvu edice na místě názvu díla (Malý stuttgartský komentář – např. pozn. 103).

Práce podle mého názoru nedosáhla slibovaného cíle, zřejmě jinak velmi schopný autor značně spěchal, a tak zůstal na polovině cesty. Práci přes své výhrady doporučuji k obhajobě.

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 13. 8. 2018

Podpis: